

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 118-0-Kž-08-000 078
Banja Luka, 24.6.2008. godine

U IME REPUBLIKE SRPSKE!

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Gorane Mikeš, kao predsjednika vijeća, te Redžiba Begića i Dragomira Miljevića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Sonje Matić, u krivičnom predmetu protiv optuženog R. M., zbog krivičnog djela ubistva iz člana 148. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srpske, odlučujući o žalbama Okružnog tužioca u Doboju, optuženog i njegovog branioca, M. R., advokata iz D., izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 013-0-K-08-000 001 od 12.3.2008. godine, nakon održane javne sjednice vijeća u prisustvu Republičkog tužioca mr Nenada Vranješa, optuženog i njegovog branioca M. R., advokata iz D., dana 24.6.2008. godine, donio je

P R E S U D U

Odbijaju se, kao neosnovane, žalbe Okružnog tužioca u Doboju, optuženog R. M. i branioca optuženog, te potvrđuje presuda Okružnog suda u Doboju broj 013-0-K-08-000 001 od 12.3.2008. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom Okružnog suda u Doboju broj 013-0-K-08-000 001 od 12.3.2008. godine, oglasen je krivim optuženi R. M. zbog krivičnog djela ubistva iz člana 148. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srpske (u daljem tekstu: KZ RS) i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina, u koju kaznu mu se na osnovu člana 44. stav 1. KZ RS, uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 01.11.2007. godine pa nadalje. Na osnovu člana 62. stav 1. KZ RS od optuženog se oduzima kuhinjski nož kao predmet izvršenja krivičnog djela. Na osnovu člana 99. stav 1. Zakona o krivičnom postupku (u daljem tekstu: ZKP) optuženi je obavezan da snosi troškove krivičnog postupka i da u okriru istih plati paušal sudu u iznosu od 300,00 KM, dok će se o ostalim troškovima krivičnog postupka odlučiti posebnim rješenjem.

Protiv navedene presude žalbe su, blagovremeno, izjavili Okružni tužilac u Doboju, optuženi i njegov branilac po službenoj dužnosti, advokat M. R. iz D.

Okružni tužilac u Doboju presudu pobija zbog odluke o kazni i predlaže da se uvažavanjem žalbe presuda preinači u odluci o kazni i optuženom izrekne kazna zatvora u dužem vremenskom trajanju.

Optuženi u svojoj žalbi ne navodi osnove opobijanja presude, ali iz sadržaja žalbe proizlazi da istu pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, bez navođenja žalbenog prijedloga.

Branilac optuženog presudu pobija zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede Krivičnog zakona i odluke o kazni, sa prijedlogom da se presuda preinači i optuženi oslobodi od optužbe, ili pak ukine i odredi održavanje pretresa, ili preinači u pravnoj kvalifikaciji djela.

U odgovoru na žalbu Okružnog tužioca u Doboju branilac optuženog je predložio da se ta žalba odbije kao neosnovana.

Na sjednici vijeća, održanoj pred ovim sudom u smislu člana 310. ZKP, Republički tužilac mr Nenad Vranješ je podržao žalbu Okružnog tužioca u Doboju i istovremeno predložio da se žalbe optuženog i njegovog braniloca odbiju kao neosnovane. Optuženi je izjavio da ostaje kod svoje žalbe, te istovremeno podržao i žalbu svoga branioca, a predložio je da se žalba Okružnog tužioca u Doboju odbije kao neosnovana. Branilac optuženog je nakon izlaganja žalbe izjavio da ostaje kod svih razloga i prijedloga iz žalbe, te predložio da se žalba Okružnog tužioca u Doboju odbije kao neosnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u dijelu koji se pobija žalbama, a u skladu sa odredbom člana 312. ZKP, odlučeno je kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Neosnovano se žalbom branioca optuženog prvostepena presuda pobija zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka i to tvrdnjama da je izreka presude nerazumljiva, da postoji protivrječnost između izreke i obrazloženja presude, kao i u razlozima presude, da prvostepeni sud nije vodio zapisnik o glavnom pretresu i da je time povrijedio pravo na odbranu, da je prvostepeni sud nezakonito uskratio optuženom da postavlja pitanja svjedocima optužbe, te odbio prijedloge odbrane za saslušanje svjedoka, ponovno saslušanje vještaka za sudsku medicinu Lj. dr. C. i novo sudsko-medicinsko vještačenje po vještaku Ž. dr K., te prijedlog za rekonstrukciju događaja.

Neosnovan je prigovor iz žalbe branioca optuženog da je izreka presude nerazumljiva iz razloga što je u činjeničnom opisu izreke presude navedeno "htijući da je liši života". Nasuprot prigovoru iz žalbe ovaj sud nalazi da je navedenom sintagmom u izreci presude opisan direktni umišljaj, kao oblik vinsti sa kojim je optuženi postupao u izvršenju djela i koji u smislu člana 291. stav 1. tačka a) ZKP treba da bude sadržan u izreci presude kojom se optuženi oglašava krivim. Termin "htijući" čijoj upotrebi žalba upućuje zamjerke u smislu da se ne radi o gramatičkom, a niti pravničkom izrazu, izveden je od glagola "htjeti" i pojavljuje se u obliku glagolskog priloga sadašnjeg, a korišten je i u zakonskom opisu direktnog umišljaja u članu 15. stav 2. KZ RS, s tim što je u toj odredbi upotrijebljen u obliku perfekta (htio).

Pravilno se u žalbi branioca optuženog uočava da je u obrazloženju pobijane presude prvostepeni sud prilikom davanja razloga o obliku vinsti, pored razloga za postojanje direktnog umišljaja, naveo i to da je optuženi postupao u namjeri da

poginulu liši života. Međutim, kako se i u žalbi pravilno naglašava da namjera ne predstavlja bitan element bića krivičnog djela ubistva iz člana 148. stav 1. KZ RS, za koje je optuženi pobijanom presudom oglašen krivim, te kako su u obrazloženju prvenstveno dati razlozi za postojanje direktnog umišljaja koji je sadržan i u činjeničnom opisu izreke presude, u ovome nema protivrječnosti između izreke i obrazloženja presude u obliku u kojem bi se moglo raditi o bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 303. stav 1. tačka j) ZKP.

U žalbi branioca optuženog neosnovano se ukazuje da prvostepeni sud nije vodio zapisnik o glavnom pretresu i da je time povrijedio pravo na odbranu i pravo na fer suđenje. Prema stanju spisa predmeta vođen je zapisnik o glavnom pretresu prilagođen tonskom snimanju glavnog pretresa, taj zapisnik je sastavljen u skladu sa članom 260. stav 1. ZKP i u bitnom sadrži cijeli tok glavnog pretresa.

Nema bitne povrede odredaba krivičnog postupka zasnovane na tvrdnji da postoji protivrječnost u razlozima presude i da dati razlozi ne odgovaraju sadržaju provedenih dokaza. Na ovim prigovorima ne može se uspostaviti bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 303. stav 1. tačka g) ZKP, jer se žalbom ne ukazuje na potpuni izostanak razloga o odlučnim činjenicama.

U skladu sa odredbom člana 269. stav 3. ZKP predsjednik vijeća je ovlašten da kontroliše način ispitivanja svjedoka, vodeći računa da se to ispitivanje vrši u skladu sa pravilima o direktnom i unakrsnom ispitivanju, propisanom odredbama člana 269. stav 1. i 2. ZKP, kao i da izvođenje dokaza bude efikasno za utvrđivanje istine. Preslušavajući tonski zapis sa glavnog pretresa o ispitivanju svjedoka optužbe od strane optuženog, ovaj sud nije našao prekoračenja ovih zakonskih ovlaštenja predsjednika vijeća, a kako se to ističe u žalbi branioca optuženog. Predsjednik vijeća pravilno nije dozvolio optuženom da svjedoke optužbe ispituje mimo pravila o unakrsnom ispitivanju, kao i da ponavlja pitanja koja su već postavljena, te postavlja pitanja koja su nevažna za predmet, a na šta je bio ovlašćen odredbom člana 270. stav 1. ZKP.

Vezano za žalbene prigovore da prvostepeni sud nije dozvolio optuženom izvođenje dokaza saslušanjem svjedoka, koje je, kako se to navodi u žalbi, optuženi želio predložiti u cilju utvrđivanja činjenica iz ranijeg života i odnosa poginule prema njemu, prije svega treba naglasiti da nije navedeno koje je to svjedoke optuženi predlagao, a da je sud to odbio. Prema stanju spisa proizilazi da je odbrana optuženog na glavnom pretresu od 11.03.2008. godine izvela dokaze saslušanjem svjedoka Z. P., M. M., M. M.1, A. P. i V. M., upravo na okolnosti njegovog ranijeg života i odnosa sa oštećenom, te da je nakon saslušanja tih svjedoka branilac optuženog izjavio da je time spisak svjedoka iscrpljen. Što se pak tiče prigovora u vezi sa odbijanjem prijedloga za ponovno saslušanje vještaka za sudsku medicinu, odnosno novo sudsko-medicinsko vještačenje i rekonstrukciju događaja, iz stanja spisa, kao i obrazloženja pobijane presude proizilazi da je ove prijedloge sud odbio kao nepotrebne, a obzirom na rezultate ostalih provedenih dokaza. U ovakvoj situaciji nema mjesta isticanju bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 303. stav 2. ZKP, a koja se prema stavu žalbe ogleda u prekoračenju ovlašćenja iz člana 270. stav 2. ZKP. Ovlašćenje predsjednika vijeća sadržano u ovoj zakonskoj odredbi tiče se upravljanja postupkom i otklanjanja svega što odugovlači postupak, te podrazumijeva obavezu davanja kratkog obrazloženja u vezi sa odlukom o odbijanju dokaznog prijedloga. Međutim, ta

odluka je stvar ocjene suda u svakom konkretnom slučaju, pa se donošenjem odluke o odbijanju dokaznog prijedloga za koju je dato obrazloženje, ne može raditi o povredi odredaba ZKP, već to može biti okolnost koja ukazuje da li je činjenično stanje potpuno i pravilno utvrđeno.

Ispitujući pravilnost i potpunost činjenične osnove pobijane presude, a u vezi sa prigovorima iz žalbi optuženog i branioca optuženog, ovaj sud nalazi da ni ovi prigovori nemaju realnog uporišta.

U izvedenim dokazima optužbe, kako objektivnim, tako i subjektivnim, iskazima svjedoka M. M., S. M., M. M.2 i Ž. M., nalazima i mišljenjima vještaka za sudsku medicinu Lj. dr C. i vještaka genetičke forenzike D. M., prvostepeni sud je imao potpuno i pouzdano uporište za utvrđenje svih odlučnih činjenica iz izreke pobijane presude. Ocjena tih dokaza optužbe, kao i dokaza odbrane, u svemu je izvedena u skladu sa odredbom člana 287. stav 2. ZKP i o tome su dati razlozi u obrazloženju pobijane presude, a koje kao pravilne prihvata i ovaj sud. Zbog toga se neosnovano u žalbi optuženog sugerije da je izostalo utvrđenje određenih činjenica od značaja za njegovu odbranu, te u žalbi branioca optuženog da je činjenična osnova pobijane presude rezultat pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Optuženi u svojoj žalbi opširno navodi neka pitanja na koja po njegovim tvrdnjama nije dat odgovor kroz iskaze saslušanih svjedoka optužbe. Riječ je o pitanjima koja se uglavnom odnose na njegov raniji život sa oštećenom, njegovom suprugom i njeno ponašanje. Međutim, odnosi u braku između optuženog i oštećene nisu direktno vezani za odlučne činjenice, ali su bili predmetom razmatranja u pobijanoj presudi kroz analizu iskaza svjedoka optužbe, kao i svjedoka odbrane, te u sklopu ocjene nalaza i mišljenja vještaka neuropsihijatra V. dr K. Ovaj sud nalazi pravilnim sve činjenične zaključke koji se tiču odlučnih činjenica, te da u vezi s tim nije trebalo potpunije saslušavati svjedoke, pa je time žalba optuženog ocjenjena neosnovanom.

U žalbi branioca optuženog neosnovano se naglašava značaj činjenice da prema rezultatima izvršene DNK analize kuhinjskog noža, na kojem je pronađen trag krvi koji odgovara DNK profilu oštećene (što potvrđuje da je korišten kao sredstvo izvršenja djela), nisu pronađene epitelne ćelije optuženog i što prema stavu žalbe znači da se optuženi isključuje kao izvršilac djela. Nasuprot ovom žalbenom prigovoru ovaj sud nalazi da predmetni nalaz u ovom dijelu nema značaj koji mu pridaje žalba, te da u ovom dijelu nije od uticaja za utvrđivanje odlučnih činjenica u ovom predmetu. Ovo iz razloga što žalba očigledno zanemaruje obrazloženje koje je vještak D. M. dao na glavnom pretresu u vezi sa ovim nalazom, objasnivši da se radilo o izuzetno slabom, parcijalnom i za komparativnu analizu relativno nepodobnom tragu, da tragovi epitelnih ćelija na dršci noža mogu ostati zavisno od jačine stiska noža, kao i njihovog postojanja na dlanu ruke, te da pranje drške noža može uticati na kvalitet traga i mogućnost njegove analize. Kod ovakvog objašnjenja nikako se ne može prihvatiti tvrdnja iz žalbe branioca optuženog da se ovim dokazom optuženi isključuje kao izvršilac djela. Istom ovom logikom žalbe neprihvatljiva je i odbrana optuženog po kojoj je oštećena samu sebe povrijedila padom na predmetni nož, koji je držala u ruci. Istovremeno ovaj sud nalazi da obzirom na rezultate provedenih dokaza nije bilo neophodno, kako se to ističe u žalbi, provoditi daktiloskopsko vještačenje noža.

Nama mjesta žalbenim prigovorima branioca optuženog da se iz provedenih dokaza optužbe ne može izvući nesumnjiv zaključak o tome da je optuženi oštećenoj zadao udarac predmetnim kuhinjskim nožem i na taj način smrtonosnu ubodnu ranu u predjelu lijeve strane grudnog koša. Kako i iz odbrane optuženog proizilazi da su kritične prilike u pomoćnom objektu (ljetnoj kuhinji), u kojem je došlo do povređivanja oštećene, bili samo on i oštećena, te kod postojanja tragova krvi oštećene pronađenih na desnoj nogavici pantalona optuženog, kod sadržaja iskaza svjedoka M. M. i S. M., da je njihova majka - oštećena iz pomoćnog objekta došla u kuću u kojoj su se one nalazile i otvorivši vrata rekla "ubo me R.", iskaza svjedoka M. M.2, sina optuženog i oštećene da mu je optuženi po izlasku iz kupatila rekao "ubo sam K.", nalaza i mišljenja vještaka sudske medicine Lj. dr C., prema kojem je povređivanje oštećene tipično za nanošenje nožem i da se takva povreda najčešće nanosi u stojećem položaju, licem u lice, sa aktivnim zamahom ruke i na odstojanju ispružene ruke, sa upravljenom oštricom noža odozdo prema gore, slijedi nesumnjiv zaključak o tome da je upravo optuženi nanio smrtonosne povrede svojoj supruzi K. M. Činjenica da je vještak Lj. dr C. u svom objašnjenju na glavnom pretresu teoretski dozvolio mogućnost povređivanja oštećene i na način da bi ista pala prednjom stranom tijela na nož koji je fiksiran, a u kojoj situaciji bi nož ostao u grudnom košu, prednji zaključak ne dovodi u sumnju. Ovo posebno kada se ima u vidu mjesto pronalaska noža (radni sto kuhinje), a što bi, u slučaju da je do povređivanja oštećene došlo na ovaj teoretski mogući način, podrazumijevalo da je oštećena izvadila nož iz grudnog koša i ostavila ga na mjesto gdje je pronađen, a što je sasvim nevjerovatno. Kod ovakvog stanja dokaza prvostepeni sud je pravilno odbio prihvatiti osnovanom odbranu optuženog kojom negira da je oštećenoj zadao udarac nožem, objašnjavajući da je u prolazu odgurnuo oštećenu koja je pala na nož koji je držala u ruci i tako se povrijedila. Takođe sa tim u vezi pravilno je, kao nepotrebne, prvostepeni sud odbio dokazne prijedloge odbrane za ponovno saslušanje vještaka Lj. dr C. i provođenje rekonstrukcije događaja, odnosno vještačenje po drugom vještaku za sudsku medicinu.

Bez osnova je i prigovor iz žalbe branioca optuženog da je prvostepeni sud pogrešno utvrdio psihičko stanje optuženog u vrijeme izvršenja krivičnog djela i stepen njegove uračunljivosti. Iznoseći ovaj prigovor u žalbi se pogrešno interpretira sadržaj nalaza i mišljenja vještaka neuropsihijatra V. dr K. i prezentira jedna od varijanti iz ovog nalaza i mišljenja iznesena po verziji odbrane. Po toj verziji prije povređivanja oštećena je držala nož u ruci i povređivanju je prethodilo vrijeđanje i prijetnja. Međutim, kako ovakva odbrana optuženog nije prihvaćena osnovanom, prvostepeni sud je pravilno prihvatio prvu varijantu iz nalaza i mišljenja ovog vještaka po kojoj je u vrijeme izvršenja krivičnog djela optuženi bio u stanju smanjenje uračunljivosti, ali ne i bitno, i to kao rezultat alkoholisanosti u srednjem stepenu, te strukture ličnosti optuženog (uvredljiv, preosjetljiv, čije su reakcije neprimjerene situaciji).

Iz datih razloga neosnovano se u žalbi branioca optuženog ističe da je pobijana presuda zasnovana na pretpostavkama, a ne na dokazima, te da je odbrana optuženog čvrsta, logična i uvjerljiva i kao takva potvrđena vještačenjem Instituta za genetsko inženjerstvo S. i vještaka D. M., a istovremeno nije isključena vještačenjem Lj. dr C.

Razloge za pobijanje prvostepene presude zbog povrede krivičnog zakona žalba branioca optuženog nalazi u tome da je optuženi oglašen krivim za krivično djelo za koje nije dokazano da ga je počinio, kao i to da obzirom na utvrđeno činjenično stanje na strani optuženog nema umišljajnog postupanja, pa samim tim da nije mogao biti oglašen krivim za bilo koje umišljajno krivično djelo. Iznošenjem žalbenih prigovora po ovom osnovu branilac optuženog u suštini ponavlja prigovore u pravcu osporavanja pravilnosti činjenične osnove pobijane presude i insistira na prihvatanju odbrane optuženog, pa kako su navedeni prigovori ocijenjeni neosnovanim, samim tim se žalbom branioca optuženog prvostepena presuda neosnovano pobija i po ovom žalbenom osnovu.

Ispitujući pobijanu presudu u dijelu odluke o kazni, a u vezi sa prigovorima iz žalbi Okružnog tužioca u Doboju i branioca optuženog, te u smislu člana 314. ZKP i proširenim dejstvom žalbe optuženog, ovaj sud nalazi da je presuda i u ovom dijelu pravilna i zakonita. Nasuprot prigovorima iz žalbe Okružnog tužioca u Doboju, da prvostepeni sud nije na adekvatan način cijenio težinu i društvenu opasnost počinjenog djela, stepen krivične odgovornosti optuženog i njegovo držanje pred sudom, kao i posljedicu djela, te prigovorima iz žalbe branioca optuženog, da kroz izrečenu kaznu nisu u dovoljnoj mjeri došle do izražaja okolnosti ranijeg života optuženog, okolnosti događaja, stanja alkoholisanosti i psihičko stanje optuženog, ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud pravilno utvrdio sve okolnosti koje su u smislu člana 37. tav 1. KZ RS od značaja za odmjeravanje kazne i da je iste pravilno cijenio kada je optuženom izrekao kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina. Ovako izrečena kazna i po ocjeni ovog suda odražava nužan balans između potrebe za individualizacijom kazne i zahtjeva generalne prevencije, te će se njome moći ostvariti svrha kažnjavanja propisana u članu 28. KZ RS.

Iz navedenih razloga, nalazeći da ne postoje razlozi zbog kojih se prvostepena presuda pobija žalbama Okružnog tužioca u Doboju, optuženog i branioca optuženog, na osnovu člana 319. ZKP, odlučeno je da se žalbe odbiju, kao neosnovane i prvostepena presuda potvrđi.

Zapisničar

Sonja Matic

Predsjednik vijeća

Gorana Mikeš

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić